

APPENDIX III.

DISSERTATIO

DE JUSTA PROHIBITIONE ET ABOLITIONE LIBRORUM NOCIA
LECTIONIS,

Brevi calamo plura continens, quæ diffusè ab
Auctoribus tradita sunt.

NUPER in duas offendit Epistolas calamo exaratas, in quibus saluberrima ac pernecessaria Ecclesiæ disciplina circa librorum prohibitionem perperam impetratur, et temere asseritur, licitum esse. Ecclesiæ lege non obstante, modò evidens non appareat periculum subversionis, libros quoscumque perlegere. Epistolarum Auctores his duabus falsis fulciuntur rationibus: prima, quia lex prohibitionis librorum non procul ab hisce temporibus inventa est in Ecclesiam, sed prisca disciplina non comprobatur. Secunda, quia Ecclesia in hac re nec canonice procedit, nec recto juris ordine servato, et ideo hujusmodi lex obligare nequit. Miratus sum quidem, novas hascas opiniones tam perficta fronte ab Auctoribus Epistolarum obtredi, cum satis compertum sit, disciplinam, qua pravorum librorum lectionem Ecclesia prohibet, à primis usque Sæculis semper et constantissimè viguisse: tum etiam Ecclesiam Catholicam in hujusmodi librorum proscriptione accurato semper examine, rectoque ordine processisse, et nunc quoque procedere. Hinc aggressus sum rem hanc funditus ad trutinam revocare; præsertim cùm experimento constet, ex præfatis pravis opinioneibus auctoritatem Ecclesiæ non minimum laefactari, et Fidelium mentes ab obsequio Ecclesiæ Definitiōibus debito valde retrahi; ex quo deinde in alias errores contra Fidem et mores miserè et de facili incident, cum immensa Animarum strage. Ac proinde operæ pretium duxi in publicam lucem hanc Dissertationem edere, in qua primum ostendam necessitatem prohibendi libros omnes, qui errores in legentes ingerere possunt: deinde hanc Ecclesiæ legem vetandi libros ab ejus incunabulis usque nunc continuato semper usu firmatam fuisse: tertio demonstrabimus, quām prudenter et ordinatè in hujusmodi prohibitione semper Ecclesia processit, et procedit. Tandem quorundam confutabimus inanes objectiones Hæreticorum, a quibus postmodum Catholici aliqui minus cautè effata quædam sunt mutuati, quæ deinde imprudenter in vulgus maxima cum Fidelium pernicie prodiderunt.

CAPUT I.

Demonstratur utilitas ac necessitas prohibendi
libros noxiae lectionis.

I. Hæreticos homines omnimodo et studio evitare speciale Domini mandatum est, tam in Veteri (Deuteron. c. 16.) quam in novo Testamento (Rom. 19. et ad Tim. cap. ult.) Præserit S. Joannes scripsit: « Si quis venit ad vos, et hanc doctrinam non affert, nolite recipere eum in domum, nec Ave ei dixeritis. » Joann. 1. 10. Sapienter enim dixit S. Paulus: « Verba eorum multū proficiunt ad impietatem, et sermo eorum ut cancer serpit. 2. » Tim. 10. Hinc Joannes maximè satagit se cavere ab Ebione; horruitque adhuc balneum, quo Cerinthius usus fuerat. Vid. Baron. ad ann. 44. n. 8. et 9. Eodem modo se gessit Polycarpus cum Marcione. Eus. Hist. 1. 4. c. 13. Eusebius Vercellensis potius fame destitui se patiebatur, quam ex Arianorum manibus panem accipere. Apud Baron. ad ann. 356. n. 96 Cyprianus loquens de quibusdam excommunicatis, sic oves suas commonuit: « Ne fallacibus verbis consensum facile commodetis, ne pro luce tenebras, venenum pro remedio, mortem pro salute sumatis... Procul ab hujusmodi hominum contagione diserte, et sermones eorum velut cancer, et pestem fugiendo, vita te. » De S. Cyprian. Edit. Pamel. Ep. 40. alias 8. l. 1. Porro, quod ab omni cum Hæreticis et Excommunicatis commercio Fideles abstinerent, semper in Ecclesia custoditum fuit, ut testantur S. Ephrem de Virtute c. 8. Alexander Alexandrinus, Ep. ad Alexandr. Epis. S. Athanasius, in vita S. Ant. Abb. S. L'eo, Ser. 5. de Jejan. et sic pariter Concilia, Pontifices, et Patres omnes.

II. Si igitur pravum Collocutorem devitare tam instanter ab Ecclesia semper præceptum fuit, quantò magis se cavere oportebit à libro perniciose, qui valde plus quam sermo potest Lectores corrumpere? Si verbum, quod statim avolat, serpit ut cancer, et ad mortem vulnerat: quid mali non afferet liber improbus, qui potest evadere perpetuus fons subversionis? Nefarius liber quascumque potest penetrare domos, ad quas Auctor nunquam fortè aditum posset habere. Si Religio, et publica quies consistere non possent, ubi perversi Homines permetterentur prava dogmata evulgare, aut perniciose ingerere opiniones contra receptas morum regulas, ut dicitur in I. Congruit ff. de Offic. Præsid. quantò minus salva consistere valebunt, ubi hujusmodi Nebulones permetterentur eadem latius disseminare scriptis, ipsaque comprobare captiosis argumentis, quæ longè magis perlecta, quam audita nocent. Quidquid enim legimus, mentem validius occupat, ac facilius ad cor pertransit. Sicut sancta lectio virtutes fovet, sic contra lectio prava ad vitia impellit, et fortius impellit, cùm ad vitia procliviores sint Homines, quam ad vir-

tutes. Bene S. Basilius libros appellavit *Cibum animarum*; quia sicut cibus delectabiliter ingreditur in hominem, et deinde fit proprius hominis sanguis; sic liber cum legitur, delectabiliter legitur (quis enim leget invitum?) et sic de facili fieri solet res propria Lectoris. Præterea, qui ad Auctorem legendum accedit, illi pene Discipulum se tradit, ipsique cor docile, et benevolum offerit; et ideo facile ab illo decipi potest; valde enim difficile est, quod Lector aliquo amore erga Auctorem illum non afficiatur: ex quo deinde facilè eveniet, ut impietas, et error latens hauriatur insensibiliter, et tenaciter postea retineatur.

III. Adde, quod impii Scriptores magno quidem studio errores suos ita ornent et colorent, ut non solum simplices, sed etiam docti decipiatur. Illos enim nunquam (saltem sub initio) aperte produnt, sed eos variis speciosis rationibus, eruditionibus, ac leporibus vestiunt et liniunt, sicut le tale venenum ingerunt. Quandisque sanctitatem ac zelum præ se ferunt, sollicitudinem de publico bono affectant, canonesque perfectionis tradunt, sed latet anguis in herba. Spectabis eos innumeras Scripturæ et Patrum sententias, et exempla afferre, sed cuncta, vel adulterata, vel perperam interpretata. Ita Hæretici decipere plures consueverunt, scientes, fætores suos nulli citò fore placituros, si nudi exhalaen-
tur; et ideo illos cœlestibus eloquisi velut quibusdam aromatibus condunt, ut alii impietatem horrentes, Divina non facile oracula contemnant. Hinc Salvator clamabat: « Attendite à falsis Pro-
phetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus
autem sunt lupi rapaces. » Matth. 7. 15. Quid est *Vestitus ovium*, nisi simulatio pietatis, qua captiosi Scriptores callide se induunt? Quid *Lupi rapaces*, nisi sensus Hæreticorum, qui gregem Christi dilaniant? Vide, inquit Origenes, « ne te decipiat fulgor operis, ne te rapiat sermonis pulchritudo. » Pariter ait S. Gregorius: « Hæretici permiscentes recta perversis, ut ostendendo bona, Auditores ad se trahant; et exhibendo mala, la-
tentis eos peste corrumpant, » tom. I. l. I. Mor. c. II.

IV. Sed valde refert hic afferre verba cujusdam docti Hæretici, Abraham Le Moine in Traductione trium Epist. Pastor. Epis-
copi Londinensis ann. 1730. qui loquens de pluribus libris in An-
gilia editis Atheismum sapientibus, sic ait: « Libri hujusmodi,
cum incidissent in manus gentis innumeræ, malum peperere in-
finitum. Et eò magis, quo prima facie exornati apparent ex
fine et ratione laudabili. Contra incredulitatem, quæ se palam
prodit, quisque se vertit. Sed Auctores isti Angli sub specie
referendi Evangelicam veritatem, difficultatibus suis ejusdem
fundamenta submovent, ac principia diruunt, nihilque omit-
tunt, quo ejusdem argumenta reddant valde suspecta. Virus
evomunt, eò magis lethale, quo subtilius, et magis abditum.
Diu inde dementati homines bibunt; nihil autem ibi vident,
quia nihil suspicantur. Vellicationes etiam ac eruditiones mis-
cent, ut melius visco obliniant. Et quoniam delectat novitas,
et exigua est Religionis instructio, inclinatio verò ad pravita-

tem nimia, non est mirum, si libri hujusmodi spiritum ac corda pervertant illorum, qui incaute perlegunt. Sermo incredulorum ferit: Lectores implicantur, egrediuntur scrupuli, et tandem fuent increduli inopinatō. Effræna inde mentis libertas immoderatam necessario, ac irresistibilem creat cordis licentiam; hæc passionibus indulget, ac vitiorum dilatat imperium. Hinc verè dici potest, magnam hanc Civitatem (nempe Londinum) nunquam eò usque fuisse depravatam, sicut est hodie. Et quidem pene Status omnes Europæ, et Regna nimis infeliciter conspiciuntur infecta; sed essent absque dubio amplius, si esset in illis libertas, quæ in nobis est cogitandi, scribendi, ac legendi. » Hactenus ille. Quippe hujus Hæretici querela præfata, et exclamatio vel sola sufficit ad ostendendum, quā sit necessarium ad Religionem, et publicam pacem sovendam libros perniciosos interdicere. Atque utinam falsum esset illud, quod præfatus Auctor ultimo loco asserit, nempe etiam apud Catholicos pestem Atheismi plures infecisse. Et hoc cui tribuendum, nisi damnatorum librorum improba lectioni? Alii quoque Angli cum Hæretico relato de sua gentis communi contagione fortiter conqueruntur; sed interim minimè curant exitiosam scribendi et legendi libertatem comprimere. Tempore, quo Anglia Romanæ Ecclesiæ obtemperabat, nulli quidem ibi lugebantur Increduli, nulli Athei, Deistæ, vel Latitudinarii nulli, eò quod nulli ibi edebantur, et nulli legebantur, qui talia docerent, libri.

V. Nunc præstat id exemplis confirmare. Testatur B. Dionysius Alexandrinus, apud Baron. libros noxios Episcopi in partes Kiliastarum pene medium adduxisse Orientem. Bardasanes Syrus in Mesopotamia, ad Fidem jam conversus, ita olim fuit pietate conspicuus, ac sollicitus in exagitandis Hæreticis voce et scriptis, ut Catholicis admirationi haberetur, sed ubi Valentianorum quedam volumina legit, non tantum eorum subscrispsit erroribus, sed alia atrociora paradoxa finxit, et sic inumeros Homines seduxit. Vide Ephraim Chamber in Cyclop. verb. Bardasanæ. Item testatur Sanctus Hieronymus, in Isaiam lib. 18. c. 64, quod Hispania et Lusitania non contaminatae fuerunt, nisi cum ibi libri Priscillianorum fuerunt vulgati. Pariter S. Turibius in suis ad Idacium, Ceponium, et B. Leonem epistolis corruptionem Iberiæ, et Galliæ Narbonensis deplorat, ob quosdam nefarios libros quos unicum dicebat causam fuisse tantæ stragis. Eutyches invictus antea Fidei defensor, ad unam lectionem libri cujusdam Manichæi mutatus est in infandum Caput innumerabilium Hæreticorum. Vide Anastas. Sinait. lib. contra Acephalos c. 6 et 14. Postea ille in Monasterio detentus mutire coactus est, sed ejus scripta, ipsius silentio non obstante, ad Orientem corrumpendum progredi non cessarunt. Julianus Halicarnassæus in Caria ex lectione librorum Valentini à Fide simili-
ter miserè defecit. Anastas. ib. Sic et Avitus, Presbyter Hispanus, legendo scripta Origenis, quamvis simul legeret ipsorum confutationem, et per Hieronymum admonitus fuisse ab erroribus se

cavere, virus tamen rejecta monitione lethaliter absorbuit. Baron. ad an. 144, n. 4. Luctuosius Henricus Bulincerus Doctor catholicus, olim piissimus, imò perfectionis cupidus, mox ad Cartusianos ingressurus, in librum incidit Melanctonus, à cuius lectione licet Divina voce interius exterritus, tamen ad legendum à Dernone impulsus, legit, et cecidit: sicut ex probo Dei Ministro infelix minister Satanæ evasit. Vide Diction. Portat. verb. Zwinglius. Hieronymus Wicleff post multos improbos suos labores in Anglia editos, donec ore docuerit, nihil pene nisi imperia reportavit, et paucissimos fecit sui erroris sectarios; at ubi nefarios suos libros diffudit, totam, quam nunquam vidit, Bohemiam perdidit, potumque venenatum et aliis tradidit; cùm enim Joannes Hus Wicleffi libros à quodam Bohemo, qui Oxoniæ studierat, accepisset, eorumdem impianam doctrinam undique disseminavit: *Cocles in Hist. Hussitarum*. Vid. etiam Bon. Blacciott. in *Notis ad Thom. Waldens. ad Doctr. 6.* Wicleff. Omittimus, ne longiores simus, alia similia exempla, quæ in historiis passim inveniuntur. Cæterum Eruditis cunctis patet, novas Hæreses fere semper exhaustas, et exscriptas fuisse ex libris aliorum veterum Hæreticorum.

VI. Hinc Concilia, Pontifices, ac pii Principes, et calamo, et voce, et censuris, et aliis poenis toti fuerunt ad extirpandos libros, qui Fidem, aut mores quoquomodo inficere potuissent. Hinc Patres in suis scriptis magnopere sunt conati avertere Fideles ab hujusmodi Librorum lectione. Origenes eos, qui libros impudicos aut impios injustè revolunt, ejusdem culpæ asseruit reos, quām qui carnes falsis Numinibus oblatas manducarent. Orig. Hom. 20. in Num. S. Isidorus scripsit, impia scripta legere, idem est ac thus immolare diabolo; additque, non licere Christianis legere figmenta Poetarum, quia per illa mens ad libidinem incensa excitatur. S. Isid. in c. Ideo 15. dist. 37. S. Hieronymus ait: «Nemo in perforatam intrat cymbam, ut discat vitare naufragium; et ad hæresibus plenum volumen animam diriges immunem doli, ut ibi discas catholicam veritatem? S. Hier. Ep. ad Laetam. » Fortius Tertullianus: «Nemo inde strui potest, unde destruitur: Nemo ab eo illuminatur, à quo contenebratur. » Ter. de Præs. c. 2. Etiam impius Lutherus Librum edidit de abolendis scriptis pravæ doctrinæ. Vid. Steidanum lib. 2. Calvinus pariter ejulabat adversus malos libros, Braschius de lib. Eccl. t. 3. c. 26. n. 5. Notum est etiam, libros Michaelis Serveti ann. 1552, una cum impio Auctore Genevæ fuisse, Calvino instantे, concrematos. Ipsi Gentiles, sola duce ratione, aut experientia, idem de malis scriptis extirpandis judicium protulerunt. Plato hinc necessarium duxit, ut Libri, priusquam ad alios pertranseant, Sapientum examini subjiciantur.

VII. Quippe apud omnes Nationes cultas mos abolendi libros noxia lectionis semper invaluit. Apud Hebræos Joakim, cùm per Baruch librum accepisset à Jeremia transmissum, timens, ne Judeis scandalo esset, ignibus dari jussit. Vid. Bodinum lib. 2.

Dæmonomania. c. 2. Rex etiam Herodes omnes hebraicarum originum Codices concremari voluit, utpote paci publicæ adversos, Euseb. Hist. lib. 1. c. 8. Apud Syros Antiochus Epiphanes publico Edicto præcepit libros Hebræorum comburendos, I. Machab. 1. 5. Joseph. Hebr. lib. 12. c. 7. Apud Athenienses Protagoras ex Senatus Consulto undique exterminatus est, ejusque scripta publicè igni tradita, quia in illis de existentia Deorum dubitabatur, Cicero lib. 1. de Nat. Deor. et Lactant. de Ira Dei cap. 9. Apud Græcos pariter concremati fuerunt libri Epicuri, Erasm. in Prov. Ficuln. Apud Romanos, cùm quidam Bubulcus aratrum trajiciens in arcula sepulchrali Numæ volumina reperit, ubi Numa de cultu Deorum non bene (licet verè) sentiebat, Senatus jussit illa igni tradi, Valer. Max. lib. 1. c. 1. et Plin. lib. 13. c. 13. Marcus Æmilius certior factus de multitidine librorum, qui Roman intromittebantur, jussit ore Præconis omnia concremenda scripta, ubi novi ritus et preces continebantur. Testatur Arnobius l. 3. apud Baron. ad an. 302. n. 19. Romanos petuisse, ut extirparentur libri Ciceronis de Natura Deorum, ubi Cicero de ipsorum Religione patenter male sentire jam videbatur. Plura item Romana jura habentur, ubi jubetur exterminando libros improba lectionis. Lib. 10. §. Tantumdem, ff. Fam. ercisc. cap. 4. Ceteræ Paul. Sent. lib. 5. tit. 23. ad L. Cor. l. Quicumque, 1. Damnato, infra laudandis. Præterea testatur Livius lib. 10. Dec. 10. apud Romanos Pontifici Maximo demandatum esse de scriptis agnosceré, eosque damnare, et comburere. Item Imperator Augustus supra duo millia combustis libros, ubi nullus Auctor, vel parum idoneus legebatur: Sueton. in August. et Nicipheb. lib. 13. Idemque Cæsar cavit, ne legeretur liber de Arte amandi, ejusdem Auctorem Ovidium in exilium misit.

VIII. Et hīc maximè advertendum, quòd multo studio Episcopi et Parochi curare debent, ut removeantur à suis ovibus libri obsceni, aut de vitioso amore tractantes, quos sapienter vocat Origenes, *Calices Babylonis venena propinantes*; et S. Augustinus *Ranas ascendentēs de ore bestiæ*. Etiam Gentiles hujusmodi putida scripta execrabantur. Plato aiebat, impudicos libros omnino à Civitatibus arcendos. Apud Lacedæmones, et per totam Spartanorum dominium, vetitum fuit legere ac retinere libros Archiloci, eo quòd obscenū quid continebant, Valer. Maxim. lib. 6. c. 13. Fama est, ut tradit quidam Auctor, Beyerlingh. Cyclop. verb. Liber, pag. 78. litt. D. Virgilium opus suum propter confictam Didonis impudicitiam, præcepisse jam morti proximum in ignem injici. Plures hujus farinæ libelli, dicti Romanenses (vulgò Romanzi,) undique hodie per domos circumferuntur, et per manus simplicium Adolescentium circumneunt. Horum Romanensium primus inventor fuit Heliodorus Phœnix Episcopus Tricensis in Thessalia, ut enarrat Nicephorus. lib. 12. c. 34. Hic cùm tamē Romanensem tempore sua juventutis inscripsisset, cuius lectio facile poterat Juvenes impellere ad exitiosos amores, Synodus Provincialis, cognito hoc periculo, eam Helio-

doro imposuit conditionem, ut vel opus suum traderet flammis, vel Episcopatui renuntiaret; at ille maluit suæ dignitati cedere, quam opus suum destruere.

IX. Hujusmodi Romanenses non sunt quidem universè damnati de jure Ecclesiastico, nam in Indice (Regula 7) tantùm damnantur « libri, qui res lascivas ex professo tractant, aut docent; » ta- men de jure naturali, ut optimè advertit quidam doctus Auctor, *Continuator Tournely*, tom. 3. Decal. cap. 1. a. 1. sçpè sunt per se vetiti propter grave damnum, quod legentibus inferunt; it ipsis enim virus quantò minus patet, tanto magis nocet. Scribil de hujusmodi libellis Alexander Tassoni, lib. 7. Pensieri diversi c. 11. col leggere accidenti, è stratagemmi amorosi, particolaremente nelle solitudini, è negli ozi, si appresentano fantasmi osceni sotto apparenza di diletto, è l'ingegno vi si abbandona. Porro ipsi non aperta impudicitia scatent, sed animum ad profanos amores mirabiliter incendendo, illum obtenebrant, à Deo alienant, et vehementer ad malum inclinant, ita ut occasione oblata homo facile in infandas libidines ruat, et pertinaciis in ipsis deinde perseveret. Et insuper hic notandum, quòd sàpiùs Patresfamilias rei sunt de hoc danno, quia ipsi tenentur eripere hos improbos libellos è manibus filiorum; et si von faciunt, intelligent se non posse à culpa excusari; et minime deinde querantur, si filii utilia studia negligant et despiciant, quia ipsi delectabili illi Romanensem lectioni assuescendo, alias proficios libros legere postea fastidunt, et horrent; et sic remanent rudes, et vitiosi evadunt. Joannes Gerson scribens contra quedam Romanensem, inscriptum de Rosa, damnationem affert Cæsaris Augusti libri Ovidii, deinde exclamat: « Oh Deus, oh præsentis temporis mores! Inter Paganos paganus Judex et incredulus Paganum condemnat, qui doctrinam scribit, quæ ad fatuum alliciebat amorem, et inter Christianos tale opus sustinetur, laudatur, defenditur! »

X. Similis farinæ est liber inscriptus, *Pastor fidus* (hodie jam merito expressè damnatus): cuius non defuit quidam insipiens, ut refert Petrus Bayle. Dict. verb. Guar. Remarq. litt. C. pag. 141, qui tutelam hujus perniciosi libelli assumpsit, inepte dicens nihil damni eum allaturum, si Puellæ à se repellant Amasios. Sed bene idem Bayle, licet vir impius, et sine fide, sic defensorem illum insulsum exprobat (ejus verba è gallico idiomate in latinum transferimus): « Responsio hæc sophistica est, nam ipsa conditionem exigit, quam liber idem difficultiam reddit. Duas tu res requiris, ut tuum legamus opus, et ut Amasios repellamus. Si hæc duo simul requiris, injustus es, quia idem nostrum poema vim repellendi nobis aufert. Illud porro amoribus nos implet, concupiscentiam accedit, mentein deturbat: illud ad Amasio rum præsentiam expetendam nos violenter impellit. Sed dato, quòd eos repelleremus, nonne propter hujusmodi narrationes multis impuris passionibus expositæ ac excitatae miserè inventur? » Et deinde prosequitur Bayle ad exhortandum, quòd hæc librorum genera undique et omnino aboleantur.

XI. Scriptus Cicero, lib. 2. Tuscan. Quæst. « Videsne Po- » tæ quod mali adferant? molliunt animos nostros.... nervos » omnes virtutis elidunt. » Hinc Quintilianus, lib. 1. c. 13. Pro- »hibuit, ne unquam libri Horatii, et aliorum similium Poetarum pueris explicarentur; et S. Hieronymus dixit: « Dæmonis cibus » est Poetarum carmina. » S. Hieron. Ep. 136. Ipse Lutherus, quamvis moribus fœdissimus, scriptis: « Necessarium est, ut » libri Juvenalis, Martialis, Catulli, et Priapea Virgilii ex om- » nibus locis et scholis exterminetur, quia tam turpia et obs- » cœna scribunt, ut sine magno detrimeti juvenitis non possint » legi, Lutherus tit. de Doctis. » Similis, imò perniciösior est liber pestiferus Boccacii (adhuc ille, qui expurgatus dicitur, et circumfertur), qui meo sensu plus Juvenibus nocere potest, quam opera Lutheri et Calvini. At ibi, proferunt aliqui, selec- » tum idioma discit, et plura adsunt, quæ ad bonos mores ins- » truunt. Sed bene respondet huic Joannes Gerson, scribens adver- »sus Romantium de Rosa: « Suntne quæso propterea mala in eo » deleta? Ignis est perniciösior. Hamus nocet pisci, si cooperitus » sit esca. Gladius unctus melle feritne minus? » Subdit sa- » pienter Gretserus: « At hæc bona pura et sincera in Catholi- » corum libris reperies; quid ergo opus divertere ad luculentos » illos rivos? Quis non libentius aquam limpidad bibat, quam » veneno tintam, licet veneni segregandi non sit ignarus? Saltem » enim periculo exitii caret, quisquis aquas omnis contagionis » expertes bilit. » Gretserus de Jure et More prohib. libros lib. 1. etc. c. 29. Scriptus etiam S. Augustinus adversus legentes Terentium, ut verba addiscant: « Non omnino per hanc turpi- » tudinem verba ista commodiū discuntur, sed per hæc verba » turpitudo ista confidentiū perpetratur. Non accuso verba.... » sed vinum erroris quod in eis nobis propinatur. » S. August. lib. 1. Confess. cap. 16.

XII. Sed ad nostrum propositum redeamus, et concludamus. ex omnibus dictis constare, quòd ipsius naturæ judicium sit. libros illos, qui Religioni aut bonis moribus officiunt, omni modo extirpando, ut Theologi omnes docent; imò addunt, ne cum licentia quidem Pontificis lectionem permitti posse illius libri, qui subversionis occasio alicui esse posset. Juvenin. Theol. t. 6. p. 7. Diss. 4. qu. 1. c. 6. §. 2. Continuat. Tournely t. 2. Decal. c. 1. a. 1. Graveson Hist. part. 2. Colloqu. 5. Bus. 1. 2. c. 4. dub. 3. num. 6. Habert t. 3. tract. de Virt. theol. art. 1. c. 4. qu. 6. Subdit autem doctissimus Sylvius apud Continuat. Tourn. loc. cit. neminem posse Hæreticorum Opera legere sine proximo periculo gravis damni, nisi tribus saltem quatuorve annis Theologæ operam dederit. Si igitur Gentes, ut supra vidimus, ad suam fâlsam Religionem conservandam, libros huic adversantes aboleri necesse putarunt; quantò magis Ecclesia incumbere debet, ut veram Religionem illæsam custodiat? Necesse est (dixit Theodosius in l. Jubemus. C. de Summa Trinit.) « ut » quæ scripta vel Deum accendent ad iracundiam, vel animos